

A Bükk lankáinak líralovagja

Bevallom nem voltam könnyű helyzetben, amikor elhatároztam, hogy egy költővel – ez esetben Cseh Károllyal – készítek interjút. A hatvan felé közeledő versíró beszédstílusa mit sem változott évtizedek óta. A legegyszerűbb kérdésre is akkurátusan fogalmaz. Lelkületének fundamentuma a szép iránti tisztelet, amelyet minden alkalommal csokorba köt. Ez rémlik fel bennem, amikor első kérdésemet próbálom megfogalmazni. Szinte hallom, amit mondott nekem negyedszázaddal ezelőtt „kézszorításban, ölelésben él a líra, ahol már nincsenek szavak”

- Forrásunk, eredetünk gyakran végig meghatározza életünket. Honnan indultál, mit hoztál magaddal?

- Nagyhabszű decemberben, Mikulásra virradóan láttam meg a hóvilágot, ötvenöt évvel ezelőtt, Borsodgeszten. Családi háttér az akkoriban megszokott falusi élet volt. Szüleim, felmenőim a földért és a földből éltek, abban a közegben, ahol az 1960-70-es évek fordulójáig, szívük még egy ütemre vert a Földanya szívével, és érinthető, vagy inkább: illethető közegben volt a változásban is örök természet. Talán innen ered, hogy verseimben szinte mindenütt elevenen fénylenek, lüktetnek a természeti képek, motívumok.

- Mióta foglalkozol írással és mikor jelent meg első versed?

- Tavaszvárás lobbantotta fel bennem az elsőt. Alig kilenc éves voltam, mikor egy pársorosban – a láttató, rövid vers egyébként máig az eszményem – meghívtam az akkor oly nehezen érkező kikeletet. Hóderengésű kert végében vetültek papírra a ceruzás sorok éledő határról, visszasuhanó fecskékről. Ösztönszerűen érezhettem rá a vers egyik rendeltetésére, miszerint, ami nincs meg a világban, azt bele kell álmodni. Sorjázta aztán a sokszor titkolt versikék aratásokról, szüretekről, karácsonyi havakról, akárha egy belül rejtetten ragyogó kalendárium lapjai forogtak volna, strófákat szedetten, mint a hajdani csíziókban. Végül is első nyomdafestéket látott versem 1970 októberében jelent meg a Matyóföld című kiadványban, az áldott emlékű „kövesd mindenese”, Kiss Gyula költő, műfordító, szerkesztő jóvoltából. Ebben a

több részből összekapaszkodó, őszi sugallatú versben sejdítettem meg először, hogy az alkotásnak, bizony, minden tekintetben kell valamilyen magaslat.

- Eddig hány köteted látott napvilágot? Akad-e közöttük határainkon túl megjelent, és milyen nyelven?

- Pontosan tucatnyi sorjázott össze az idei őszig. Van közöttük saját és fordításkötet is, „napéjegyenlőség” alakult ki e tekintetben: fele-fele az arány. Grazinu tau laika (Visszaadok minden időt – Utena, 2002) címmel közös kötetünk jelent meg a Litvániában Regina Katinaite-Lumpickine költőnővel együtt, verseimet ő ültette át nyelvükre. Különben – olykor nyersfordítások alapján – én is közel féltucatnyi nyelvből fordítok, s verseim eddig hét nyelven olvashatók, külföldi lapokban, folyóiratokban, könyvekben. Túl ezeken, másfél évtizede kikerült a nyomdából egy gyermekverskötetem is, melynek több opusát megzenésítették.

- Hogy éled mostanában napjaidat, mit tevékenykedsz?

- Szellemi munkálkodásaim szüneteiben, feltöltődésképp – lévén „erőnyerő” – sokat járok vissza mindig váró szülőfalumba és a közeli Bogácsra, ahol jó szívvel megáldott népek élnek-laknak, s a jelenlegi polgármestertől az iskolaigazgatóig – s még sorolhatnám többüket – majdnem gyermekkori jó barátaim. Gyakran szerepelek és nyerek náluk borverspályázatokon, s meghitt strandfürdőjük vize, metafórikusan szólva, sok megszülető versem magzatvize volt és lesz. Így, ötvenen túl, hangosabban hallja az ember az otthoni táj hívását és közelebb hajlik a földhöz, ahonnan vétetett. Ráhangolódtam én is már rég a Bükk hullámhosszára, s ez az „arannyal futtatott kék ritmus” ott lüktet írásaimban. Az újra megismerés örömeivel járom e bensőségesen kisvilágú, de nagyviláglású tájházat. Afféle szeretetteljes adósságtörlesztés és –élő- szótlán kézfogás is lenne ez az utóbbi két könyv. Mert az vagyok, aki adni szeretne inkább, mintsem adósa lenni a világnak.

Fekete Béla